

MEMO

Aan Gemeenteraad Almelo

Betreft Beantwoording schriftelijke vragen
Oordeelsvormend beraad 4 oktober 2022

Datum 7 oktober 2022

Beantwoording schriftelijke vragen oordeelsvormend beraad 4 oktober 2022

In het oordeelsvormend beraad op 4 oktober jl. is toegezegd dat de nog niet beantwoorde vragen schriftelijk beantwoord worden. Onderstaand vindt u de beantwoording.

Het college geeft van uit haar regierol strak leiding aan onderstaande punten. Samen met Cogas de ontwikkeling van Geothermie oppakken want dat is de duurzame oplossing voor verwarming van alle huizen en gebouwen in Almelo. Wij stellen voor dat de gemeente hier samen met lokale partners het voortouw in neemt en gedeeltelijk mee investeert om dit mogelijk te maken.

Antwoord:

Geothermie is het benutten van aardwarmte, diep in de bodem. In Nederland zijn er al enkele locaties waar een geothermiebron operationeel is. Deze locaties kenmerken zich door veel warmtevraag (zoals in de glastuinbouw) en door de relatieve ondiepe ligging van warme aardlagen. Op die plaatsen is een positieve businesscase haalbaar. Uit onderzoek van de provincie Overijssel en Energiebeheer Nederland (EBN) blijkt dat de potentie voor geothermie in Twente matig is. Almelo is zelfs het koudste plekje van Twente, qua geothermie. Hierbij is vooral gekeken naar de traditionele aardlagen waar elders in Nederland geothermie plaatsvindt en met de huidige beschikbare technieken. De RES Twente geeft aan dat geothermie een duurzame warmtebron is met grote potentie, maar op dit moment is de economische haalbaarheid laag. Daarom is Twente ook nog niet in beeld bij het landelijke onderzoeksprogramma voor geothermie.

Met Urenco in gesprek over de mogelijkheden die zij voor Almelo op de middellange termijn zien.

Antwoord:

Urenco verrijkt uranium voor onder andere kerncentrales. Urenco zelf heeft in eerdere gesprekken aangegeven geen plannen te hebben voor het ontwikkelen van een eigen kerncentrale. U bent daarover geïnformeerd bij brief op 19 oktober 2020, voor meer informatie verwijzen wij u naar die brief (RAAD-6307).

De restwarmte van Urenco biedt echter wel direct kansen. Urenco heeft koeling nodig voor hun industriële processen. Dat houdt in dat er warmte over is. Bij Urenco komt continue 10 MWth restwarmte vrij met een temperatuur van ongeveer 36 graden Celsius. Urenco kan de vrijkomende warmte uitkoppelen voor gebruik in een warmtenet. Hierover zijn wij momenteel in gesprek met Urenco en een aantal andere bedrijven aan de Bornsestraat. Dit past in het beleid

van de gemeente Almelo, de ambitie vanuit de Warmtevisie is namelijk om het bedrijventerrein aan de Bornsestraat voor 2030 aardgasvrij(klaar) te maken.

Het college gaat een actieve rol vervullen bij de H2O hub want die moet versneld en uitgebreid worden tot een volwassen professioneel bedrijf, dat bijdraagt aan de verduurzaming van Almelo.

Antwoord:

Allereerst: u schrijft over "H2O-hub". H2O is de chemische formule voor water. Wij gaan er vanuit dat u "H2-hub" bedoelt; H2 is de chemische formule voor waterstof.

De waterstofhub is een veelbelovende samenwerking waar ondernemers en onderwijs samenwerken aan onderzoek, ontwikkeling en toepassing van waterstoftechnologie. Dit is primair een initiatief van een bedrijvencollectief (industrie en transportsector). Zij financieren de hub zelf, met subsidie vanuit de provincie Overijssel. De gemeente Almelo is indirect vertegenwoordigd in de hub via de Regionale Energiestrategie.

Almelo neemt de leads in het ATT- proces om 8 windturbines in het buitengebied plaatsen en de opbrengsten ten goede laten komen aan de inwoners die gebukt gaan onder energie-armoede.

Antwoord:

Almelo werkt samen met Tubbergen, Twenterand en de provincie Overijssel aan een verkenning naar de mogelijkheden voor windenergie in het gebied tussen de drie gemeenten. Almelo heeft hierin al een prominente rol. De ambitie zoals vastgesteld in de Duurzame energieladder en de bijdrage van Almelo aan de Regionale Energiestrategie is 5 grootschalige windmolens.

Vooralsnog blijkt uit het ruimtelijk- technisch onderzoek dat gezamenlijk met de buurgemeenten is uitgevoerd dat meer windmolens niet haalbaar is vanwege ruimtelijke beperkingen zoals afstanden tot woningen i.v.m. geluidhinder.

Op alle huizen en gebouwen komen zonnepanelen die geplaatst worden door de gemeente of een woningbouwvereniging en de verrekening vindt plaats door genoemde partijen.

Antwoord:

Allereerst is niet elk dak geschikt voor zonnepanelen. In de RES wordt ervanuit gegaan dat slechts 30% van al het dakoppervlak geschikt is voor zonne-energie (denk aan ligging t.o.v. de zon, belemmerende objecten of bomen, dakconstructie, etc). Daarnaast beslist een woning- of gebouweigenaar over zijn eigen dak. Wij stimuleren woningeigenaren om zonnepanelen op hun eigen dak te leggen. Voor bedrijven hebben wij een onafhankelijk technisch adviseur beschikbaar die bedrijven adviseert over zon op dak. Daarnaast werken we samen met het 'Versnellingsteam zon' van de provincie Overijssel. Dit team richt zich specifiek op het realiseren van zon op bedrijfsdaken en maatschappelijk vastgoed. Daarnaast werken woningbouwcorporaties ook aan zon op dak. Er is voor de gemeente momenteel geen wettelijk kader om zonnepanelen op alle huizen en/of gebouwen af te dwingen.

De gemeente Almelo beheert de extra gelden voor de inwoners die van uit het rijk komen om de gestegen kosten van de energie te compenseren. Het beschikbare bedrag wordt vrijgegeven bij de jaarafrekening van het energiebedrijf.

Antwoord:

Als gaat om de energietoeslag is dat geen optie. De energietoeslag is een categoriale vorm van bijzondere bijstand. Dit betekent dat er geen voorwaarden qua besteding aan mogen worden verbonden. Huishoudens hebben er recht op, omdat ze tot de betreffende 'categorie' behoren. Overigens hebben wij de Adviesraad Sociaal Domein om advies gevraagd wat in hun optiek een verstandig moment is om de energietoeslag uit te betalen. Dat advies luidt kort samengevat: zo snel mogelijk. Verder dient in dit kader opgemerkt te worden dat iedereen zijn of haar jaarafrekening van het energiebedrijf op een ander moment krijgt.

De gemeente Almelo richt een eigen Energiebedrijf op om zonneparken en windturbines zelf te exploiteren en de opbrengsten inzetten ter bestrijding van energiearmoede.

Antwoord:

Een gemeentelijk energiebedrijf voor het exploiteren van energieopwekking brengt verantwoordelijkheden en risico's met zich mee. De gemeente Almelo heeft er vooralsnog niet voor gekozen om deze rol zelf op te pakken maar ziet dit nadrukkelijk als een taak van de markt/de maatschappij, bijvoorbeeld in de vorm van een energievoorzieningscoöperatie.

Het college verruimt de mogelijkheden voor bijzondere bijstand om schulden en armoedeval te voorkomen.

Antwoord:

Er is geen sprake van 'bijzondere individuele omstandigheden' zoals bedoeld in artikel 35 van de Participatiewet. Daardoor is het niet logisch om een generiek beleid te hebben waarbij inwoners met een laag inkomen recht hebben op bijzondere bijstand bij sterk gestegen energielasten. Het rijk staat een dergelijke vorm van inkomensondersteuning wel toe. Individuele bijzondere bijstand is hier in onze ogen echter niet voor bedoeld en daarmee een oneigenlijk middel om de hoge energielasten te compenseren. Het is wel mogelijk, om waar nodig, de bijzondere bijstand gericht in te zetten. Dit om te voorkomen dat mensen uit huis worden gezet, afgesloten worden van energie of dat schuldhulptrajecten niet kunnen doorgaan.

Het college komt met een voorstel om meer middelen aan Almelo sociaal toe te kennen om inwoners met financiële problemen beter te kunnen ondersteunen.

Antwoord:

Almelo Sociaal zelf schrijft op hun website: *"Dat we u **niet** helpen met zorg of geld, maar samen zoeken naar een oplossing voor uw probleem. Daarbij werken we als een soort wegwijzer"*.

Almelo Sociaal meer financiële middelen bieden is geen oplossing voor de energieproblematiek. Daarbij zou je dan ook moeten kijken naar instanties als Thuisadministratie en Schuldhelpmaatje die ook onze inwoners ondersteunen.

Almelo Sociaal is een wegwijzer en ondersteuner, maar geen financieel hulpverlenende instantie.

Het college gaat in gesprek met de woningbouwcoöperaties om een begin te maken herstructurering van woonwijken. En zorgt dat er betaalbare energie neutrale huizen voor terug worden gebouwd. In prestatie afspraken met de coöperaties moet sneller isoleren opgenomen worden.

Antwoord:

De gemeente is doorlopend met de woningbouwcorporaties in gesprek over de energietransitie. Specifiek in de wijken Aalderinkshoek en Windmolenbroek, omdat we in die wijken werken aan aardgasvrije warmteoplossingen. Daarnaast zijn we in gesprek over de verduurzamingsstrategie van de woningbouwcorporaties zelf. Zij hebben namelijk in het kader van het Klimaatakkoord de opgave om voor 2028 geen woningen met een slecht energielabel (E-F-G) in bezit te hebben. Verder treffen wij in het kader van stadsontwikkeling (verdere) voorbereidingen, passend bij onze uitvoeringsagenda op dit thema. Herstructurering van woonwijken staat daarbij helder op ons vizier.

Op korte termijn een armoedescan opstellen zodat er een nulmeting is en die jaarlijks herhalen.

Antwoord:

Een monitor is een goed idee. Maar als we dit op basis van inkomensgegevens doen, moet de monitor gebruik maken van data die minimaal 1,5 jaar oud is. Terwijl je signalen van nu wil. In de door ons te ontwikkelen monitor koppelen we kwantitatieve en kwalitatieve gegevens. Het combineren van deze gegevens geeft een beeld van de huidige situatie.

Per kwartaal de raad te informeren over het aantal uitkeringen, aanvragen jeugdzorg, WMO, scheidingen, doorverwijzingen naar de Stadsbank en criminaliteitscijfers.

Antwoord:

U wordt hierover geïnformeerd via de P&C cyclus. Voor een aantal van bovenstaande onderwerpen, kunnen de data worden verzameld, echter de vraag is of deze data de signalen wel laten zien. Het persoonlijke gesprek is dus momenteel belangrijker om de signalen boven tafel te krijgen dan de data.

Voor huizen bezitters de duurzaamheidsmaatregelen uitbreiden en meer financiële ruimte geven.

Antwoord:

In financieel opzicht zijn er al veel regelingen waar woningeigenaren gebruik van kunnen maken. Via het energieloket kunnen inwoners van Almelo daar meer informatie over vinden.

Verenigingen en culturele instellingen die afhankelijk zijn van subsidie gaan ook een moeilijke periode tegemoet en moeten financieel geholpen worden.

Antwoord:

Zoals in het oordeelsvormend beraad aan u aangegeven, kunnen ook verenigingen en culturele instellingen zich melden bij het meldpunt. Naar de verdere invulling van het steunfonds wordt nog gekeken. U wordt hierover door middel van een raadsbrief geïnformeerd.

Het college moet een plan opstellen voor hulp aan MKB en andere ondernemingen.

Antwoord:

Ook het MKB en andere ondernemers hebben te kampen met hoge energieprijzen. Naast de onafhankelijke expert die wij ondernemers aanbieden zijn er diverse regelingen van het Rijk: er zijn regelingen voor zowel grootverbruik- als kleinverbruik aansluitingen. Daarnaast is er de DEB-tool: die geeft inzicht in hoeveel energie je als ondernemer kunt besparen, wat het oplevert en hoe dat bereikt kan worden. Via websites van RVO en de provincie Overijssel is al veel informatie beschikbaar. Ons ondernemersloket heeft die informatie ook en kan daarnaar doorverwijzen.

Waarom wel/geen bijzondere bijstand voor energiekosten?

Antwoord:

Voor de energiecrisis was de breed gedragen mening dat de kosten van energie behoorden te worden voldaan uit het reguliere inkomen. Dit vanuit de gedachte dat het hier gaat om algemeen noodzakelijke kosten van bestaan. Ook met de stijging van de energielasten bleef in het algemeen de gedachte overeind dat individuele bijzondere bijstand hiervoor niet behoorde te worden ingezet. Dit omdat er geen sprake is van een individueel bijzondere situatie. Omdat iedereen te maken heeft met hoge energieprijzen.

Toch vindt de wetgever nu (zie kamerstuk TK 2021-2022, 36 057 nr. 3 p. 3) dat individuele bijzondere bijstand mogelijk is. De wetgever vindt dat bij de huidige onverwachte en ongekend sterke stijging van de energieprijzen sprake is van extra kosten vanwege bijzondere omstandigheden. Het verlenen van bijzondere bijstand in verband met deze sterk gestegen energieprijzen wordt dan ook toelaatbaar geacht. Dit geldt zowel voor de individuele bijzondere bijstand als voor de categoriale bijzondere bijstand.

Individuele bijzondere bijstand is hier in onze ogen echter niet voor bedoeld en daarmee een oneigenlijk middel om de hoge energielasten te compenseren. Met het kiezen voor deze oplossing lopen we bovendien het risico een precedent te scheppen. En de bijzondere bijstand is een opneemregeling. De kosten die met openstelling voor stijgende energielasten gepaard zullen gaan laten zich bijzonder lastig inschatten, terwijl deze niet bij het Rijk kunnen worden gedeclareerd.

Omdat de stijgende energielasten een breed en algemeen probleem betreft, zal dit vooral door het Rijk met generieke maatregelen moeten worden opgelost. Als het Rijk kiest voor oplossingen waarbij een beroep wordt gedaan op regelingen die door de gemeenten worden uitgevoerd, zal het Rijk hiervoor ook de middelen beschikbaar moeten stellen.

Is mogelijk om in de huurvergunningen die worden afgegeven op te nemen dat een woning in ieder geval het energielabel B moet hebben? In Amsterdam werkt men daar ook aan. Zo ja hoe kijkt het college daar tegenaan.

Antwoord:

De gemeente legt de afspraken met woningbouwcorporaties vast in prestatieafspraken. Daarin zijn ook prestatieafspraken over verduurzaming opgenomen. Daarnaast gelden de Nationale prestatieafspraken voor volkshuisvesting. Daarin is geregeld dat de afschaffing van de verhuurdersheffing deels ingezet moet worden voor versnelde verduurzaming. Uitwerking hiervan is dat huren niet verhoogd worden na isolatie en in 2028 zijn er geen sociale huurwoningen meer met een slecht energielabel (E, F en G). Of het mogelijk is om een label B af te dwingen is op dit moment niet duidelijk, wij zoeken dit uit en komen terug op de beantwoording van deze specifieke vraag.

Is het mogelijk om, als het om energiebesparende maatregelen gaat collectief zaken in te kopen. Zo ja bent u daartoe bereid?

Antwoord:

Ja, het is mogelijk om energiebesparende maatregelen collectief in te kopen. Dit hebben wij reeds gedaan in het kader van de Regeling Reductie Energieverbruik en de Regeling Reductie Energieverbruik Woningen. Het ging hierbij om kleinschalige energiebesparende maatregelen. Als er nieuwe regelingen zijn die om een collectieve inkoop vragen dan zijn wij bereid om dat wederom te overwegen. Overigens vernemen wij uit de markt dat er op dit moment geen prijsvoordeel is bij het collectief inkopen van grotere energiebesparende maatregelen zoals zonnepanelen en isolatiemateriaal gezien de enorm vraag en de beperkte beschikbaarheid van materiaal.

GroenLinks heeft herhaaldelijk benoemd om een eigen "gemeentelijk" energiebedrijf op te richten. Zo kunnen we het geld dat er mee verdiend wordt binnen de stad houden. Nu vloeit het weg naar binnen- en buitenlandse beleggers cq investeerders. Tubbergen en Dinkelland zijn hier wel mee bezig. (zie ook ingezonden brief Tubantia van heden morgen (bijlage)).

Antwoord:

Participatie vanuit het gebied en lokaal eigendom is een belangrijke randvoorwaarde bij duurzame energieprojecten. Regionaal hebben we de afspraak gemaakt om te streven naar minimaal 50% lokaal eigendom. Wij zien daar nadrukkelijk een rol voor inwoners verenigd in een lokale energie coöperatie. De gemeente Almelo heeft er vooralsnog niet voor gekozen om deze rol zelf op te pakken en investeert vooralsnog niet zelf in een zonnepark of een windmolen. Investerings in duurzame energieprojecten zijn net zoals andere investeringen risicodragend, op dit moment zijn de rendementen goed, maar dat zijn geen garanties voor de toekomst.

Welke maatregelen gaat het college nemen tegen de overlast van haarden en houtkachels. Deze haarden en kachels worden door de hoge olieprijs flink gestookt. Dit is slecht voor de luchtkwaliteit, zeker voor mensen met bv COPD.

Antwoord:

Almelo heeft over het algemeen een goede luchtkwaliteit blijkt uit de jaarlijkse monitoring van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Landelijk heeft het RIVM een stookalert dat een signaal afgeeft als er ongunstige weersomstandigheden zijn of een slechte luchtkwaliteit waardoor de rook langer blijft hangen. Eenieder kan zich aanmelden voor het stookalert. Daarnaast schenkt de gemeente hier binnenkort aandacht aan via de

duurzaamheidspagina in het Almelo's Weekblad. Doel hiervan is mensen bewust maken van de eventuele gevolgen van houtrook en het onder de aandacht brengen van het stookalert.